

Marc Vandeputte, voorzitter van Inero, spreekt niet alleen voor zichzelf

“Een coöperatie is een engagement”

Voor Marc Vandeputte waren de eerste jaren wat tasten in het duister. Coöperaties die irrigatiewater verdelen onder leden zijn niet dik gezaaid. Maar de eerste resultaten bevestigen zijn vertrouwen dat ze op de goede weg zijn.

Patrick Dieleman

Marc heeft een gemengd bedrijf met varkens en akkerbouw in Ardooie, wat ook de thuisbasis is van het diepvries-groentebedrijf Ardo. Ardo was de aanleiding voor de oprichting van Inero. “Ze kwamen met de vraag of wij iets konden doen met het gezuiverde afvalwater dat zij lozen. Ze wilden investeren in een waterbekken van 150.000 m³, maar de groep van gebruikers zou het pomphuis moeten bouwen en de leidingen leggen. Op die eerste vergadering kwamen de mensen vooral luisteren. Iedereen die groenten teelt, was enigszins geïnteresseerd. We hebben nadien een gebied van 800 ha afgebakend en iedereen daarbinnen uitgenodigd om mee in het project te stappen. Iedereen was vrij, niemand moest. Bij 50 landbouwers was er genoeg interesse om in te tekenen en met hen hebben we in augustus 2017 de coöperatie Inero opgericht.”

Zoeken en onderhandelen

Bij de oprichting kon iedere landbouwer intekenen met een engagementsverklaring. Hun enige financiële engagement was 1000 euro voor de eerste hydrant (aftappunt voor water) en 500 euro per extra hydrant. Nadien werd ter plaatse bekeken waar ze hun hydrant(en) wilden. Het leidingennet-

werk uittekenen vergde puzzelwerk.

“We zijn zo veel mogelijk over gronden van coöperanten gegaan, op basis van een erfdiensbaarheidsvereenkomst. Hier en daar moesten we mensen meekrijgen die niet meededen in het project, maar we hebben niemand verplicht. Waar het niet lukte, hebben we een ander tracé gezocht of de straat overgestoken.” Dat het zo snel kon gaan, schrijft Marc op de rekening van Inagro en Vlakwa, die heel wat voorbereidend werk deden. “Ze hebben ons ook ondersteund bij het uitwerken van de tracés. Ook Ardo heeft zeer goed meegewerkt. Het is een samenspraak. Het project werd financieel haalbaar doordat we samen met een Nederlands initiatief in een Interregproject gestapt zijn, dat 60% van de investeringskosten draagt. Onze eerste verbruiksgegevens bevestigen dat het zonder die steun niet haalbaar was geweest.”

Gebruiksvoorwaarden

In totaal wordt er 24 km leidingen aangelegd. Daarvan is al 16 km gerealiseerd en sinds enkele weken in gebruik. Voor de financiering heeft Inero een lening aangegaan van iets meer dan een miljoen. Om die af te lossen, betalen de leden een vast recht per ha die ze willen irrigeren en ook per verbruikte m³ water. “We willen het

watergebruik zo vrij mogelijk laten. De landbouwer beslist wat hij doet, wanneer en hoeveel hij beregent. Er is wel een beperking van 30 of 60 liter/m². We zijn een coöperatie en we moeten ervoor zorgen dat iedereen die er recht op heeft water kan krijgen.

We hebben gekozen voor een leiding onder druk. Dat betekent dat je geen pomp hoeft te installeren en alleen maar hoeft aan te sluiten om te beregenen, wat de drempel verlaagt. Voor ons als bestuurders was het uitwerken van de gebruiksvoorwaarden een evenwichtsoefening. Als we te duur zijn, tekent er niemand in. Zijn we te goedkoop, dan halen we onvoldoende middelen binnen om onze lening af te betalen.” Marc herkent de situatie van de cartoon op pagina 20 goed. “Je hebt inderdaad een aantal trekkers nodig, zeker voor een initiatief als het onze, dat nog nergens bestond. We hebben binnen de raad van bestuur echt moeten nadenken over de mogelijkheden en de gevolgen voor de respons. Want je hebt in een coöperatie ook de zitters nodig. Ik denk dat we daarin een redelijk compromis hebben gevonden, dat zo weersonafhankelijk mogelijk is. Als we niet met een vast recht zouden werken en met een hogere prijs per m³, zouden de inkomsten minimaal zijn in jaren met veel regen. We streven ernaar om onze lening te kunnen afbetalen met het vast recht. We moeten dus jaarlijks ook voldoende reservaties hebben. Dat vast recht moet je bekijken als een verzekering. Die kost geld, maar die geeft je dan ook recht op water als je het nodig hebt. ►

A man with grey hair and glasses, wearing a light blue polo shirt and dark blue jeans, stands with his hands on his hips on top of two large, dark, cylindrical pipes. The pipes are laid out on a dirt path. To the left is a large pile of excavated earth. In the background, a yellow and black construction vehicle is visible, along with a road sign and a clear blue sky.

Voorzitter Marc Vandeputte van Inero vond vooral het uitwerken van de gebruiksvoorwaarden en de prijszetting moeilijk. Het was een afweging tussen zekerheid van inkomsten en laagdrempeligheid.

Er komt in totaal 24 km leidingen, waarvan er nu al 16 km ligt. De rest wordt in de komende maanden gerealiseerd.

Tips bij de start

- 1** Laat je begeleiden door mensen met kennis.
- 2** Probeer als bestuurder de belangen van alle leden voor ogen te houden. Heb aandacht voor de nadelen die sommige beslissingen met zich kunnen meebrengen. Zorg ervoor dat je kunt uitleggen waarom je een bepaalde beslissing genomen hebt.
- 3** De kleinste coöperant is ook een coöperant en heeft evenveel te zeggen als een grote coöperant.

Op basis van onze eerste cijfers heb ik er vertrouwen in dat onze opzet zal slagen. Uit een studie van Inagro blijkt dat er ieder jaar periodes zijn dat je zou beregenen als je daar de mogelijkheden voor had. Denk bijvoorbeeld aan beregenen om ervoor te zorgen dat het gewas kiemt en begin te groeien. Ieder lid moet jaarlijks op basis van zijn teeltplan aangeven waar hij eventueel wil beregenen en of hij daar veel of wat minder water voor nodig zal hebben. Voor bloemkool, bijvoorbeeld, is het zeker interessant om te opteren voor 60 liter per m². Het vast recht is 200 euro/ha en de leden betalen 0,40 euro/m³. Dat maakt dat we uitkomen op een kostprijs van ongeveer 0,80 euro/m³. Dat is goedkoop als je weet dat iemand met een waterput voor het gebruik van eigen materiaal (brandstof, slijtage ...) al snel aan een kleine euro/m³ zit. Uiteraard moet je wel over een haspel beschikken, maar dat is zo in beide situaties.”

Coöperatie

Over de juridische vorm hoefde men niet te discussiëren. “Europa legde op dat het een coöperatie was, maar ik vind die keuze niet slecht. Iedere vennoot heeft er belang bij dat het goed draait. Een coöperatie is een engagement, het is een stukje van de boer zelf. Het is een samenwerking. Iedereen moet rekening houden met elkaar, ook tijdens het beregenen. Maar dat laatste doen we wel georganiseerd. Wie dit jaar een vast recht betaalde, kan voor 1 augustus nog water bijbestellen. Nadien kunnen ook de andere leden water aankopen per m³, maar tegen een hogere prijs. En ze krijgen pas water wanneer er nog reserve-water is.”

De statuten werden uitgewerkt door Vlakwa en de notaris, uiteraard in overleg met de landbouwers. “We wilden dat die zo ruim mogelijk waren. Aangezien dit een nieuw project was, zonder ervaring, moesten we ervoor zorgen dat we niet na een jaar alweer naar de notaris moesten om de statuten aan te passen.

Met het bestuur hebben we veel gewerkt aan een intern reglement, dat we kunnen wijzigen met de algemene vergadering. Dat is onze werkbasis. Op basis van onze eerste ervaring hebben we daarin al zaken aangepast. De algemene vergadering stelt zich heel positief op. Alle critici zijn er ook uit, want die hebben niet ingetekend. Wie zich geëngageerd heeft, staat achter het project.” Marc stelde zich samen met drie collega's kandidaat voor de raad van bestuur. “Tijdens de eerste vergadering hebben we de taken verdeeld en hebben we ook beslist om Bart Debussche van het departement Landbouw en Visserij te coöpteren als externe bestuurder. Die is zeker een meerwaarde, gezien zijn vele connecties en zijn kennis van de sector.” Gelukkig is er wat verscheidenheid onder de bestuurders. “Het is niet omdat het goed is voor mij, dat het goed is voor iedereen in de coöperatie. Gelukkig hebben wij als bestuurders vier verschillende bedrijven, waardoor er bij het uitwerken van voorstellen automatisch heel wat facetten op tafel komen en we aan veel denken. Mijn doel als voorzitter is dat iedereen er recht op moet hebben en dat het gelijk moet zijn voor iedereen. Alle leden moeten kunnen genieten van de voordelen van hun coöperatie.” Wanneer Marc de tekening op pagina 23 betreft op Inero, denkt Marc dat de trap vooral gevormd wordt door Inagro en Vlakwa. “Zij hebben ervoor gezorgd dat wij over de brug geraakt zijn. We hebben als raad van bestuur wel onze verwachtingen geformuleerd, maar zij hebben het moeten doen. Ze hadden ook de know-how om het te doen. Wij konden dat niet. Hoe begin je daaraan?” ■

F2Agri is gefinancierd binnen het Interreg V-programma Vlaanderen-Nederland, het grensoverschrijdend samenwerkingsprogramma met financiële steun van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling.

www.grensregio.eu

Anne-Marie Vangeenberghe

innovatieconsulent Coöperatief Ondernemen
annemarie@innovatiesteunpunt.be

Kan een coöperatie je vooruithelpen?

Sta je alleen te zwak om een idee uit te rollen? Denk dan na over samenwerken. Formuleer de kansen en bedreigingen die je daarin ziet en denk na over mogelijke partners. Wat zoek je in een partner? Expertise die jij niet hebt, middelen of tijd die jij tekortkomt? ...

Doorgrond je potentiële partners goed. Ze mogen een andere drijfveer hebben, maar hun doelstelling moet wel overeenkomen met die van jou. Schrijf samen de doelstelling uit. Ze is de missie van jullie samenwerkingsverband en zal veel jaren de richting bepalen die de samenwerking uitgaat. Zet afspraken op papier, want bij spanningen is het handig dat je hierop kunt terugvallen. Zo vermijd je om telkens opnieuw dezelfde discussies aan te gaan.

Maak tijd voor evaluatie en bijsturing. Zo houd je de samenwerking op de rails.

In Boer&Tuinder nr. 29 plannen we een artikel over de publieksdag die vorige maand plaatsvond bij Inero.